

БОРИС АПРИЛОВ

РИБАРСКА ЧОРБА

Мнозина от вас са чували, че рибарската чорба е нещо прелестно. Някои от вас може би са яли. Аз съм ял много пъти рибарска чорба, но така се е случвало, че никога не бях присъствувал на нейното приготвяне.

Най-после щастието ми се усмихна, че успях да видя и този спектакъл.

Случи се през време на пролетния риболов. Още в пет часа заранта се качих на гемията, която потегли към даляна на Змийския остров да прибере улова, да занесе вода и да вземе един отпускар. На острова ни чакаше пълна мауна с цаца. Далянджиите започнаха да я товарят на гемията. Аз свалих багажа си и тръгнах към рибарската хижа.

Времето беше тихо, но небето бе покрито с висока сива мъглявина, та изгревът не можа да свърши както трябва работата си и наоколо беше още сумрачно. Върху гладкото, прилично на балатум море лъкатушеха лилави и резедави линии – хаос от цветове и нюанси. Ако можеш да ги нарисуваш, ще те помислят за смахнат. А природата хич не се интересува от това и цапа ли, цапа.

До огнището пред хижата беше клекнала барба Георги и духаше пирамидката от съчки. Брадясалите му спечени бузи се издуваха като ковашки мях. Димът се издигаше спокойно нагоре, право към небето, където си му е мястото. Край огнището върху грубо измайсторената полица бяха наредени алуминиеви и поцинковани съдове, евтени лъжици, сол и пипер, олио и оцет, един гердан люти чушки, джоджен и какви ли не щеш тревни за подправки.

Щом пламна огънят, барба Георги седна до мен на пейката и бръкна в цигарите ми:

– Ха добре дошъл! – той погледна цигарата, сякаш да види по-добре как изглежда „Арда“ първо качество. – Вярвам, че няма да се откажеш от една рибарска чорба.

– Няма – рекох аз.

– Докато се разходиш малко из острова, чорбата ще бъде готова – каза той.

– Какво ще му гледам на острова – опънах се аз. – Предпочитам да си побъбрем, докато тайфата натовари цацата.

– Разходи се! – настоя той. – Имам си работа.

– Няма да мръдна оттук! – отвърнах категорично.

Рибарят ме погледна изненадано и недоволено. След туй повдигна рамене и грабна казана. Понечи да го напълни с вода, но като се сети, че го наблюдавам, понесе го към морето. Потеглих след него. Седнах на един камък и започнах да гледам как го мие.

– Знаеш, че тук няма вода – каза той. – Всичко ми ем в морето.

– Знам...

– Снощи съм го мил. Сега го плакна.

Не му отвърнах и той продължи:

– Тези няколко песъчинки – като залепнат!... Е, най-после се махнаха.

Изкачихме се обратно по пътеката. Барба Георги напълни казана със сладка вода и го постави на огъня. Рибарят беше силен, кожата му – изгоряла за цял живот, сякаш е бил печен в пещ за керамични изделия. Тъмносинята му фланела бе опъната върху плешките, а обутите му в гумени ботуши нозе тежаха здраво върху земята.

Чаках го на пейката. Той махна брезента, с който бе покрит касонът, и загреба цацата, с която напълни легена. Погледна ме бегло и понесе легена към морето. Отново тръгнах след него. Седнах пак на камъка и погледнах към отсрещния бряг, но с крайчеца на окото си продължавах да го следя. Отсреща зад провлака и дюните гората се пълнеше с млади зелени сокове – милиони листенца, малки и крехки, почти прозрачни – светлозелени облаци. Най-после слънцето успя да разтопи мъглявите парцали и ги превърна в пара. Тя се понесе безпомощно по всички посоки на света. Морето побеля и сякаш спря да диша.

Барба Георги допълни легена с вода и започна да плакне рибата. Загребваше я с ръце и я пущаше отгоре и тогава тя течеше като разтопено сребро. При всяко измиване повдигаше единия край на легена и прецеждаше водата. Между пръстите му се промъкваха и рибки, падаха върху камъните, но той не им обръщаше внимание. Щом повдигна глава, барба Георги разбра, че продължавам да го гледам, стисна устни и извърши още едно плакнене.

Водата в казана вече кипеше. Готвачът наклони легена и рибата се изтърси на дъното. Парата се разлюля като знаме и се успокои. Барба Георги откри брезента на втория касон. В него имаше едра риба. Той награби няколко пресни чироза и десетина попчета, тръгна да постави и тях в казана, но пак се сети, че може да го наблюдавам, и за трети път слезе до морето. Домързя ме да се влача след него. От мястото си наблюдавах как се навежда над водата, как мие рибата и как с нежелание изкормва попчетата. По-късно, преди да ги хвърли в казана, той ми ги показа (уж несъзнателно) да видя колко са чисти и как добре са изкормени. Аз се усмихнах.

Барба Георги бръкна в касона и измъкна един голям калкан, една писия и няколко рака. Нахвърли ги върху масата. След това взе един нож и започна да ги реже на парчета. Като ги нарязва, наблъска ги в легена. Пусна върху тях и раците. Изправи се насреща ми, няколко секунди ме гледа с презрение и за четвърти път тръгна към морето.

Когато се върна при огнището, аз казах:

– Уморително, а?

Той не отговори. Предложих му цигара. Барба Георги измъкна цигарата от кутията ми, като намокри останалите, и я закрепил на ухото си. Предстоеше му още много работа – да нареже лук, до постави сол и пипер (цели шепи), олио, яйца, джоджен и някаква неизвестна за мен трева.

– Каква е тази трева? – запитах аз.

– Морска! – отвърна остро готвачът.

– Не сложи ли много сол?

– В твоя чест – една шепа по-малко! – рече той.

– И за колко време ще уври всичко това?

– За осем часа!

Оказа се, че всичко се свари за двадесетина минути. Далянджиите започнаха да пристигат. Те бяха уморени и недоспали. Всеки беше облечен дебело, защото тайфата бе влязла още по тъмно в морето. Рибарите взимаха съдовете си и ги поставяха върху масата. В това време готвачът миеше моите прибори в морето. Никога няма да забравя с каква ирония барба Георги навря безупречно чистата емайлирана купа под носа ми и как ми подаде лъжицата с крайчеца на пръстите си.

Чорбата бе разпределена на всички по равно. Количеството беше толкова голямо, че от всеки съд можеха да се нахранят поне четирима сухоземни. На мен сипаха двойна порция...

След дългото мълчание, което бе настъпило, докато се хранехме, капитанът на даляна отстрани празната си купа, запали цигара и рече:

– Георги, днеска чорбата ти не е толкова вкусна.

Другите се съгласиха с него. Барба Георги, току-що започнал да се храни, ме погледна многозначително, пое купата си и се отдалечи. Вратът му бе зачервен от яд.